

“TÜRKİYE’DE İKLİM KRİZİ İLE MÜCADELEDE ORMAN EKOSİSTEMLERİ VE YUTAK ALAN YÖNETİMİ” RAPORU TANITIM ETKİNLİĞİ AÇILIŞ KONUŞMASI

ORHAN TURAN – TÜSİAD YÖNETİM KURULU BAŞKANI

22 Mayıs 2023, Tekfen Tower

Saygıdeğer Konuklar ve Değerli Basın Mensupları,

“Türkiye’de İklim Krizi ile Mücadelede Orman Ekosistemleri ve Yutak Alanlar Yönetimi” raporu tanıtım etkinliğimize hoş geldiniz. TÜSİAD Yönetim Kurulu adına sizleri saygıyla selamlıyorum. Sözlerime başlarken raporumuzun Türkiye’de çevre bilincinin oluşmasında eşsiz katkıları olan, TÜSİAD’ın kurucu kuşağının temsilcilerinden ve duayen iş insanı Sayın Nihat Gökyiğit’e adandığını dile getirmekten büyük mutluluk duyuyorum. Bu etkinlikte aramızda bulunan Sayın Turgut Gökyiğit’in nezdinde Sayın Gökyiğit’in kıymetli ailesine, ülkemize ve tüm iş dünyamıza başsağlığı dileklerimi yinelemek istiyorum.

Değerli Misafirler,

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli’nin geçtiğimiz aylarda yayınladığı Rapora göre güçlü tedbirler alınmaması durumunda iklim krizinde geri dönüşü olmayan bir noktaya yaklaşıyoruz. Dünyada 3 milyarı aşan insan iklim değişikliğine karşı yüksek derecede kırılgan ortamlarda yaşıyor. Gıda ve su güvenliği azalıyor ve geçim kaynağı kayıpları yaşanıyor. Aşırı sıcaklıklardan kaynaklanan ölümler artıyor ve hastalık oranları yükseliyor. Ekosistemlerin bozulması ve sosyal refahın azalması gibi uzun vadeye yayılan riskler giderek büyüyor. İklim finansmanı, hali hazırda büyük oranda emisyon azaltımına yönelik olsa da, küresel ısınmayı 1,5°C’de sınırlama için gereken yatırım ihtiyacı seviyesinin altında seyrediyor. Mevcut politikalar ile Paris Anlaşması kapsamında verilen Ulusal Katkı Beyanlarındaki hedefler arasında bir ‘uygulama boşluğu’ bulunuyor. Gerekli tedbirlerin ve yatırımların devreye alınmasıyla bu boşluk kapatılmazsa yüzyılın sonunda 3,2°C’lik ısınma ile karşı karşıya kalma riski giderek artıyor.

Saygıdeğer Konuklar,

Ülkemizin de içinde olduğu Akdeniz Havzası sosyal-ekolojik sistemleri ile dünyanın en değerli bölgelerinden biri ancak iklim değişikliğinden en fazla etkilenen bölgelerin de arasında. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli’nin 2022 yılında yayınladığı rapor, Türkiye’nin aşırı hava olaylarına karşı Avrupa’nın en kırılgan ülkelerinden biri olduğunu belirtiyor. Yaşadığımız olaylar da bu bulguyu doğrular nitelikte. Ülkemizde kar yağışları başta olmak üzere yağışlarda azalma, mevsimsel kaymalar, sıcaklıklarda artış ve sıcak periyotların daha da uzaması gibi değişimler yaşanıyor. 2021 yılında gerçekleşen mega orman yangınları hafızalarımızda yerini koruyor. Yapılan araştırmalar iklim değişikliğinin ülkemiz üzerindeki en önemli etkilerinden birinin kuraklaşma olacağını öngörüyor. İç Anadolu’daki sulak alanlarda görülen daralma ve hatta kurumalar kuraklaşmanın en belirgin örnekleri olarak öne çıkıyor.

Tüm bu verileri değerlendirdiğimizde iklim krizini ekosistem üzerindeki yıkıcı etkileri itibarıyla gündemimizde en öncelikli alanlardan biri olarak konum ediyoruz. Öte yandan, bu ciddi çevresel tehditlerin ekonomik ve sosyal etkileri de haiz ve bu durum ülkelerin kendi coğrafyaları ile de sınırlı değil. Uluslararası tedarik zincirlerine, piyasalara, finans sektörüne, ticarete ve sosyal refaha yansıyan boyutları var. Bunların sonucunda tüm dünyada kayda değer ekonomik kayıplar yaşanıyor ve artarak devam etmesi söz konusu. İklim değişikliğinin ekonomik etkisine yönelik bir çalışma 19. yüzyılın sonuna kadar Türkiye'nin kişi başı gayri safi milli hasılasında %17'ler seviyesinde bir azalma olabileceğini öne sürüyor.

Bu çevresel, sosyal ve ekonomik etkileri önlemek için öncelikle üretim ve tüketim kalıplarımızı değiştirmek gerekiyor. Bu kapsamda gerçekleşecek yeşil dönüşüm süreci hem bir zorunluluk hem de bir fayda alanıdır. Savunuculuğunu yaptığımız Paris Anlaşması'nı, Avrupa Yeşil Mutabakatı başta olmak üzere küresel gelişmeleri bu perspektifle içselleştirmeliyiz. Tüm değer zincirlerine sirayet etmekte olan yeşil dönüşüm süreci çevre koruma ve 2053 Net Sıfır Emisyon hedeflerine ulaşılması açısından kritik önemdedir. Yeşil dönüşüm sürecine uyumlanma, Türkiye'nin sürdürülebilirlik ekseninden şekillenen uluslararası tedarik zincirlerinin güçlü bir halkası olması ve rekabet gücünün korunması açısından da önceliklidir. Bu anlayışla, ülkemizin bundan sonra izleyeceği ekonomi modelinin sürdürülebilir kalkınma anlayışı üzerine inşa edilmesi gerekliliğini savunuyoruz.

Kıymetli Misafirler,

İklim krizi ile mücadelenin temel unsuru sera gazı emisyonlarını azaltma yönündeki eylemlerdir. Çok boyutlu bir bakış açısıyla, bütüncül bir perspektifte politika çerçevesini çizen bir stratejinin ve net hedeflerle kurgulanmış bir eylem planının önemini her vesileyle dile getiriyoruz. İçinde bulunduğumuz dönemde çalışmaları devam eden İklim Değişikliği Kanunu, İklim Değişikliği ve Uyum Eylem Planları bu konuda çok uygun bir zamanlama ve zemin sağlıyor. Belirlenecek tedbirlerin emisyon azaltımını sağlayacak modernizasyon yatırımlarını, enerji verimliliğini, yenilenebilir enerjiyi azami bir şekilde desteklemesi dönüşüm sürecine kayda değer bir ivme sağlayacaktır. Güçlü tariflenmiş politika çerçevesi finansmanın sürdürülebilirlik yatırımlarına yönlendirilmesini; finansman mekanizmalarının çeşitlendirilmesini; Ar-Ge ve teknolojinin yeşil dönüşüme odaklanmasını sağlayacaktır. Bu süreçte en önemli gördüğümüz unsurlardan biri de yeşil dönüşümü mümkün kılacak insan kaynağının güçlendirilmesidir. Politika çerçevesinin uygulama rotasının kararlı bir şekilde izlenmesi bu bağlamda önemli bir kaldıraç olacaktır.

Değerli Misafirler,

İklim değişikliği ve net sıfır emisyon hedefini ele alırken yutak alanlar konusunu mutlak bir şekilde önceliklendirmeliyiz. Ormanlar başta olmak üzere yutak alanlar iklim değişikliği ile mücadele sürecinde karbon

¹ <https://web.stanford.edu/~mburke/climate/map.php>

tutma potansiyelleri itibarıyla çok kritik bir rol oynuyor. Son yıllarda ülkemizde karbon tutum miktarında yaşanan düşüş eğiliminin tersine çevrilmesi çabalarını güçlendirmemiz gerekiyor. Ormanların karbon bağlama fonksiyonunu güçlendirecek hedefleri, iklim değişikliğinin orman ekosistemleri üzerindeki etkilerini azaltmaya ve bu etkilere uyum sağlamaya yönelik hedeflerle birlikte ilgili eylem planlarına dahil etmeliyiz.

Doğal ekosistemleri ve sağladıkları hizmetleri korumak ve geliştirmek tüm paydaşların kritik sorumlulukları arasındadır. İklim değişikliğine bağlı olarak orman ekosistem dinamiklerinin ve işleyişinin değiştiği göz önüne alınmalı, orman yönetimi anlayışımız da bu doğrultuda dönüştürülmelidir. Bu bağlamda, sürdürülebilir arazi ve iyileştirilmiş orman yönetimi uygulamaları karbon tutma çalışmalarında öncelikli yaklaşımlar olarak değerlendirilmelidir. Ekolojik, sosyal ve ekonomik faydaları artıracak bir karbon denkleştirme modeli hedeflenmelidir. AKAKDO sektörüne yönelik olarak global standartlarla uyumlu ve uluslararası sistemlere entegre olabilecek sertifikasyon ve ticaret mekanizmalarına yönelik düzenlemelerin yapılması önemli bir adım olacaktır. Özel sektörün yutak alanların korunması, artırılması ve karbon denkleştirme çalışmalarına katkısını artıracak; karbon tutumu amaçlı yatırımları teşvik edecek sistem ve mekanizmaların katalizör rol oynayacağına inanıyoruz. Rapor çalışmamızın yutak alanları koruma, geliştirme ve artırma konularında yapılabileceklerle ilgili yol haritasına katkı sunmasını temenni ediyoruz. Bu vesileyle bugün aramızdaki oldukları için kamu kurumlarımızın değerli temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Kıymetli Misafirler,

İklim değişikliği halihazırda yaşanan krizlerin etkilerini derinleştirerek eş zamanlı çoklu krizlerin ortaya çıkmasına da yol açıyor. Dünya Ekonomik Forumu'nun 2023 Küresel Riskler Raporu'na göre biyoçeşitlilik kaybı ve ekosistem çöküşü, iklim değişikliği bağlantılı risklerle birlikte önümüzdeki on yılda en hızlı derinleşmesi beklenen küresel riskler arasında görülüyor. Bu bağlamda, politika geliştirme süreçlerinde iklim ve biyolojik çeşitlilik krizlerinin beraber ele alınması stratejik önemde olacaktır. Dünya Biyoçeşitlilik Günü olan bugün iklim değişikliği, yutak alanlar ve orman ekosistemi ile ilgili raporumuzun tanıtımını gerçekleştiriyor olmaktan da ayrıca memnuniyet duyuyorum.

İklim krizi ile mücadele ve ülkemizin 2053 Net Sıfır Emisyon hedefine ulaşılması için önümüzde kritik bir eşik bulunuyor. Ekolojik dengeyi, toplumun sosyo-ekonomik faydasını, biyoçeşitliliğin korunmasını merkeze alarak yapılacak çalışmalar bütüncül katkıyı sağlayacaktır. Ormanları da sağladıkları bütün fayda ve hizmetlerle beraber, bütüncül olarak ele almalıyız. Politika, yönetim ve yönetişimin istikrarlı, birbirini kapsayan ve denetleyen bir yapıda olması da önemlidir. Kıymetli bilim insanlarımızın katkılarıyla hazırlanan raporumuzda yer alan önerilerin bu kritik eşiği atlamada rehber olarak önemli bir işlev göreceğine inanıyorum. İlgili politikaların geliştirilmesi süreçlerine güçlü bir katkı sağlamasını diliyorum.

Sözlerime son verirken çok paydaşlı ve katılımcı bir süreçle gerçekleştirilen bu rapora engin bilgilerini yansıtan, birlikte çalışma fırsatı bulmuş olmaktan gurur duyduğumuz değerli bilim insanlarımıza teşekkür ediyorum. Raporumuzun hazırlanması sürecinde katkı ve katılımlarını esirgemeyen TÜSİAD üyesi kuruluşlarımıza minnettarız.

Hepinizi sevgilerimi sunuyor, verimli bir etkinlik olmasını diliyorum.